

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 79. ANULU XV.

Sabiuu, in 113 Octobre 1867.

Telegraful este de doue ori pe septemana: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiuu la expeditura joiei pe afara la c. r. postea, cu bani gal'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiul pnenumeratiunei pentru Sabiuu este pe anu 7. fl. v. a. car pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

trou provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a. Inseratele se platescu pentru intea ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Eveneminte politice.

S a b i u u , 30 Septembrie

Caletori'a Majest. Sele a Imperatului la Parisu se va intreprinde in 21 Octobre. Pre langa Maj. Sea voru merge Archiducii, fratii Maj. Sele, Carolu Ludovicu si Ludovicu Victoru. In suit'a Imperatului se va afla si cancelariulu de Beust si pote si ministrulu presiedinte Andrassy. Petrecerea la Parisu se socotesce ca va fi 8—9 zile.

Concordatulu e inca la ordinea zilei in partea de dincolo de Lait'a. Elu fermeca inea spiritele dupa partide, pre fia-care in felulu seu. Partid'a ministeriala aduce tote speciele de trupe in focu, pentru ca sa respinga pre inimicii sei seu pre apertorii concordatului. Calibrulu celu mai grea se pare a fi candu se dice din partea acest'a, ca episcopatul de dincolo de Lait'a, seu ca comite prin pasulu seu o fapta cu totulu neprecugetata seu ca a devenitu instrumentulu inimiciloru de morte ai imperiului austriacu, grabindu ei unu capitulu de istoria supraserisu cu cuvintele: finis Austriae. Si in momentele aceste este o intriga, adres'a celoru 25 e fulgerulu dela o mina. Dela Imperatulu va atarna de a evita eroarea si nenorocirea strabuniloru sei. Nu numai poporele Austriei singure ascepta cu nerabdare or'a deciderii dara si Franci'a si — Bismarck.

Pre langa aceste scirile despre o eventuala crisa ministeriala nu incetaza. Despre Clam Martiniz se suna ca cerca a se pune in legatura cu barbatii mai insemnati politici. In dilele aceste se mai fia sositu si contele Egbert Belcredi la Vien'a. Sosirea lui, firescu lucru, ca se aduce in legatura cu situatiunea politica de fatia. — O versigne aduce intre diferitele sciri si demissionarea ministeriului ungurescu. Scirea acest'a se esplica din unele parti, ca se radima pre cuvintele exprimate de unulu dintre ministri unguresci, carele se enuncia, ca la intemplant, sa repasiasca bar. de Beust, aru trage si pre ministeriulu ungurescu dupa sine. La variele aceste sciri mai adaugemu si urmatoarea din Volksfreund, foia clericaliloru de dincolo de Lait'a:

„Domni'a conservativiloru (deca voiesce cineva a numi astfelu partid'a lui Deak) aterna numai de unu firu de peru. Revolutiunea i-si radica mai tare capulu. Victori'a ei aru fi totu atat'a catu si perirea Austriei. Unu guvernamentu tare in Vien'a e o conditiune, pentruca deakistii sa se pota sustine la carma in Pest'a. Deca inse mai mergu lucrurile ca pana acum, atunci radicalii din Vien'a voru da man'a cu radicalii din Pest'a. — „W. Abp.“ afla cu cale a recomand'a disele aceste a le lui Volksfreund de o se bite i a t e n t i u n i a publicului.

Dupa o telegrama dela 8 Oct. n. din Munchen, principele de Hohenlohe, cu ocaziunea aducerii unoru propuneri privitoare la reuniunea vamale nemtiessa, desvolta politic'a sea cam in urmatoarele:

Politic'a, carea o reprezenta elu, nu s'a clatinatu neci candu. Elu si acum speraza uniunea constitutiunala a Germaniei, dara nu pote consimti ca Bavari'a sa intre numai decatu in federatiunea germana.

Desvoltarea constitutiunei federatiunale din Germani'a de nordu se va departa totu mai multu de caracterulu unui statu federatiunale. Germani'a de media-di nu se va supune constitutiunei acelei'a. La o atare opozitiune i da dreptu desvoltarea constitutiunala a Germaniei de media-di. Unu barbatu de statu cu judecata sanetosa nu va trece cu vederea si referintiele reale intre puteri, de cari s'a dusu socotel'a la ocaziunea, candu s'a incheiatu pacea dela Prag'a. Prussi'a nu intetiesce la o legatura in forma constitutiunei federatiunei nordice, acest'a ac-

centuza mai multu comunitatea intereselor materiale si ascurarea contr'a unei positiuni ostile a sudului (a tieriloru de media-di). Reunierea staturiloru de media-di in unu statu federatiunale pentru sine si o federatiune mai larga cu federatiunea nordica nu se pote, din cauza ca statele de media-di nu tragu catra cele de nordu si din caus'a formeii celei greoie a dualismului. Mai departe nu se mai pote neci reunierea aceea ce o crease actulu federatiunei (Bundesacte), pentruca Prussi'a nu-si va parasi ins'a fruptele victoriei din anulu trecut. Nu remane alta decatu punerea la cale a unei federatiuni de state intre statele de media-nopte si media-di sub presidiulu Prussiei si pre langa acest'a o aliantia cu Austri'a.

Alianti'a cu Austri'a, dice ministrulu, o privescu eu ca o intregire necesaria a nisuintiloru nostre natiunale. Elu e ca si mai inainte de parerea ca o federatiune constitutiunala sub conducerea Austriei e preste putintia si nu se sfiesce a dechiar'a, ca in Bavari'a, in directiunea acest'anu s'au facutu nici o propunere nici din partea Austriei nici din partea Franciei. Dara cu catu pericululu e acum mai micu de o despartire a Germaniei de media-di de cea de media-nopte cu atat'a e mai de lipsa a nu se incuia calea Austriei de a deveni aliata naturala a Prussiei si a Germaniei de media-di si in tipulu acest'a de a statori o pace sigura pentru Europ'a.

Ca privire la cestiunea germana mai reproducemu in estrasu, dupa „Le Temps“ si urmatoarele: „Ce a facutu Franciei Germani'a? si-a permis de a nasee, si are voia de a esiste, precum existe Franci'a de un'annia de ani. Acestu faptu, espressionea unui dreptu nedisputabile, a modificatu situatiunea Europei: si a deplasatu ecuilibrulu schimbandu raportulu puteriloru. Candu Germani'a era desmadulata, slaba si discordata, astfelu incatu ea nu era, Franci'a domnia pre continente si nu intalnja, ca adversariu mai seriosu, decatu pre Russi'a. Astadi politic'a francesca in afara are unu nou adversariu seu aliatu. Franci'a dara nu a incetatu de a ave o mare greutate in destinariile Europei, fiindu ca ele depindu acum de natur'a relatiuniloru ce se voru stabili intre dens'a si Germani'a. Dara Franci'a nu mai este stapan'a Europei schimbare insemnata, necalculabile in consecintele ei.“

„Fia-care trebuie sa-si aiba si caminulu seu. Nu s'a bagatu de sema indestulu ca dela Sadow'a nu se mai vorbesc de tiermulu stangu alu Rhinului, si acest'a aru fi de ajunsu ca sa esplice Sadowa.

Din Itali'a vinu acum sciri cari asigura despre invingerile trupelor papale asupr'a Garibaldiniloru.

In Tessali'a ne spune Zkft ca revolutiunea cresce.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 2 Octobre n. a casei deputatiloru se deschide la 11 ore inainte de amedi. Presiedintele face cunoscutu casei ca mai multi si-au predatu protocoalele de alegere; intre acestia si los. Gull din scaun. Sighisiorei. Sosirea mai multoru petitiuni o vestesc presiedintele casei. Unu comptuaristu dela cass'a de pestrare din Casiovi'a, Julius Fiedler, face aratarea, ca la 1849 a fostu elu insarcinatu a calatori in strainetate si ca elu parta atunci la sine bani erariali ung. 28,915 fl. si 72 ducati (galbeni). Sum'a acest'a de bani inse, candu a sositu la fruntaria (marginea tieriei), i o au luat. Densulu cere ca sum'a acest'a sa se pretinda inapoi in folosulu tieriei.

Dupa aceste face presied. casei cunoscutu ca

in 4 Oct., dia'a onomastice a M. S. si ca in aceea di va fi servitiu adicescu in biseric'a din fortareti'a Budei si esprima mai departe dorinti'a ca ministrulu presiedinte sa aduca la cunoscenti'a M. S. gratularile casei pentru pr. in onomastice. — Cas'a primesce acest'a cu eljenuri.

Se cetesce apoi rezultatulu alegeriloru in comissiunea pentru drumulu de feru. La alegerea acest'a s'a vedutu, ca din 359 deputati verificati au votatu numa 166. Membrii alesi suntu: Fr. Deak, Em. Gozsdu, Paulu Somsich cu cate 160 voturi, Ant. Csengery, Col. Ghiczy, Aug. Trefort cu cate 159; cont. Lupu Bethlen, Juliu Kautz si Ladislau Kovach cu cate 158 voturi Bar. Gabr. Kemeny cu 157, Colomanu Tisz'a cu 156, Lad. Bezeredj cu 155, Samuel Bonis cu 153, Fr. Pulszky cu 140 si cont. Bel'a Keglevich cu 94 voturi. List'a statorita de partid'a deakiana s'a primitu asiá dara fara de schimbare.

O mica discussiune se incepe asupr'a modulu alegerii carea se termina prin aceea, ca cas'a mai intraga se pronuntia pentru validitatea ei. Cu aceste siedinti'a se inchide.

Siedinti'a dela 5 Octobre se incepe cu referarea ministrului presiedinte ca M. S. multiamesc casei pentru gratularile cu ocaziunea pr. in dile onomastice. Acestu referatu se primesce din partea casei cu aclamatiuni de bucuria. Protocoalele de alegere sosescu dela bar. Ion Majthenyi si Ales. Stoikovich, Mateiu Popu, Gridanu, si Constantin Papfalvi.

Presiedintulu aduce apoi la cunoscenti'a casei ca Maj. S., in decorsulu ferieloru, au sanctionatu mai multe legi si acum urmeza publicarea lor. Prin unu Notariu se voru transpune articulu respectivi de legi si casei de sensu.

Presiedintele ministerialu ia acum cuventulu si arata ca la intrerumperea siedintiloru a fostu promisu regimulu ca la redeschiderea siedintiloru se voru aduce proiecte de legi, cari privescu cestiunea natiunaltatiloru afacerile religiuiloru si uniunea Transilvaniei. Regimulu insa e silitu acum a se abate dela sirulu acest'a de proiecte, dara nu pentru ca sa le amano pre aceste, ci pentru ca mai inainte era decisu, ca diet'a sa se convoce numai pre la mijloculu lui Noemve. Regimulu recerca asiá dara pre dieta a se privi acum de convocata numai adhoc si adeca pentru resolvirea de cestiuni ce a fostu promisu regimulu inca cu multu mai inainte, ca indata ce voru ajunge acele a se realisa se va convoc'a dieta spre ulterioara loru resolvere. Astfelu suntu imprumutulu pentru drumurile de feru si elaboratulu deputatiunei din sinulu dietei. Proiectele de legi, ce le presenta asiá dara regimulu dietei acum, privescu raportulu deputatiunei, proiectulu de lege pentru cuota, apoi raportulu deputatiunei si proiectulu despre detori'a statului, convocarea in privinti'a acest'a din partea amboloru regimuri, in fine unu raportu si proiectu de o aliantia comerciala; se roga ca aceste sa se de la tipariu ca sa pota veni catu mai curendu la desbatere.

M a d a r a s z aduce o propunere, priu carea elu nu recunosce nu vrea sa scio de detorii „austriace“ si ca in privinti'a acest'a aru trebui intrabatu poporulu prin votu universalu (ilaritate).

G h i c z y cere ca pre langa raporte sa se tiparasca si protocoalele dela siedintiele deputatiuniloru; ceea-ce se primesce si radica la concludu.

P r e s i e d. face cunoscutu casei ca in decursulu ferieloru au repausatu deput. Tom. Eötvös. O disputa lunga s'a incinsu pentru alegerea cin Felgyház.

In fine se raporteza despre verificarea a 33 deputati. Acesti'a prin sorte se si impartu la sectiuni. — Siedinti'a se inchide fara de a se vate sci candu va fi alta siedintia.

Conferinție de investitori:

Din Z a r a n d ă 20 Sept. 1867.

Cetindu în pretinutul jurnalului „Telegrafului Român” amu vedutu cum mai în toate Protopopiatele se tinura și în acestu anu conferinție investitoare și că sa nu devina o. p. cetitoriu la acea credință ca aici — în Protopopiatul Zarandului — s'a datu cu totul uitărei acea instituție salutară pentru creșterea și cultur'a poporului nostru, mi iau îndrăznire a ve rugă că sa bine voiti a dá locu acestoru renduri în pretinutul „Tel. Rom.”

Dă, se tinura și aci conferinție investitoare, precum în anii precedenți asiă și în acest'a. Ceea ce inșă me dore căci nu potu face o. p. cetitoriu nici o bucuria descriendu decurgerea lor. Unică placere e, ca potu laudă zelulu celu mare a Pré on. D. Protopopu alu Gioajului de josu și Adm. alu acestui Protopopiatu, B. Piposiu, care, precum în anul trecut asiă și în acest'a, a compus materii foarte potrivite spre desbatere în conferinție, și care (zelu) l'a documentatu și prin aceea ca pelânga ocupacionile cele multe ce le are, administrându dône protopopiate, totusi a luat parte în acestu anu la conferinție în Bradu.

Apoi investitorii puțin facu din conferinție *) afara de 3—4 inși; pentru ca parte nu vinu la conferinție, parte vinu numai că „sa asculte de porunca” și nu că sa se perfecționeze; ceea-ce s'a observatu cu durere atunci cându se luara la desbatere în conferinție: Repetirea obiectelor din conferinția anului trecut, pe care, decum sa le fi pus în lucrare în școl'a sea fia-care investitoriu; dara afara de 3—4 inși nici idei nu mai avură despre ele. Cu astfelu de investitori calificați pôte sa-si inchipuésca ori cine cum sta investimentulu. Amu vedutu cu ochii în anul trecut, cându primii directorele școliei capitale din Bradu unu elevu si-lu întrebă: ce ai investiatu? elevulu respunse: a ceti și a cantă. — Dara a scrie? amu investiatu dara puțin, și abiă si putu scrie numele cu „potcove.”

Poftim! conferinție! Despre Abcdariulu celu nou și Computulu neci idei, toate celelalte obiecte prescrise sunt neglitate. Apoi nu e de miratu ca poporul n'are mare atragere cătra școlă. Va fi curiosu a scii cine-va cum potu astfelu de investitori sa remana în postulu lor? Eaca asiă! — Astfelu de individi sunt mai totu în comuneloru investitoriu și inruditi séu cu Preotulu séu cu Judele comun. séu cu altu omu din comuna cu stare, cari apoi se silescu numai sa-si capete investitoriu léfa — din celelalte nu facu pré multu. — Despre esamene totu deun'a sa relatiuneze bine — fireșce harthi'a sufere.

Se dice, ca s'aru fi făcutu unu proiectu pentru organizarea școlilor comunali în acestu Comitatu, care proiectu din partea comitetului comitatensu s'aru fi și primitu și se ascépta numai aprobarea din partea Supremei Inspectiuni școlare că apoi sa se puna în lucrare.

În puterea acestui proiectu lefile investiat. comunali se reducu dela 200 fl. v. a. după cum sunt de prezentu la 80—60 fl. — și că investitori comunali se potu aplică toti cantorii și preotii, cari voiescu. Ca ce va fi sôrtea invest. apti de acumu, cari traiescu numai din salariel' investitoare, pôte gaci ori-cine. Ba Preotulu din Luncoiulu de josu nu potu acceptă aprobarea acestui proiectu, și se apucă în dilele aceste și tinu o șiedinția a Comitetului bisericescu și otari: ca comun'a nu pôte plăti că pâna acum ci mai puțin, — și asiă investitoriu — de-si e unulu dintre cei mai apti investitori comunali — sa-si capete ștafiune. Déca nu întrevenea Pr. on. D. Protopopu B. Piposiu trebuia sa ia lumea în capu cu familia cu totu. — Pasi gigantici cătra ruinarea școlilor comunali, ori care va fi scopulu acestui proiectu. Se vede ca Domni, cari primira acestu proiectu nu știu séu nu voru a scii nemicu de Institutulu pedagogicu, Conferinție investitoare, metode etc.

Venindu-mi acestu proiectu la mâna cu voi'a DVostre mai multe despre elu de alta-data. B.

Caderea țieranilor romani la miseria — seracia — de desperatu.

Orestia, 25 Septembrie.

După ștergerea iobagiei an. 1848, cându fostii iobagi devenisera liberi și proprietari sesiune-

*) Estu tempu fura 13 investitori presenti și 17 absenti — și nimenea nu-i întreba, pentru ce nu se prezenta la conferinție.

loru și realitatiloru ce le aveau, credea omulu, ca starea lor se va îmbunătăți mai tare, și ca loru le suride unu venitoru mai ferice, — și ce sa vedi! după unu decursu inca numai de 2 decenii — 20 de ani — suntu cadiuti la miseria cea mai mare, suntu deveniti la sapa de lemn! Sate întregi, mai mici și mai mari în Comitate, a căroru locuitori sub iobagie în genere asiă dicendu, erau cu o stare buna, ba unii dintre ei aveau chiaru câte 2 pluguri 6—8 vite tragătoare, alte vite cornute, cai, porci, oi și capre, stoguri de grâu și bucate în hambare — au în sinulu lor acum locuitori în stare de proletariatu!

Acum s'aru nasce întrebarea ca ce este caus'a caderei fostiloru iobagi la miseria descrisa? Eu amu auditu nunumai odata țierani vorbindu între sine, amaru plangendu-se asupr'a seraciei și dicendu ca suntu de peritu, fiindu contribuțiunea — darea — de totu îngreunătoare. Audindu eu vorbele astea ale loru le-amu disu: ca contribuțiuni și supusii altoru Imperati și regi, unde inca suntu agricultori — lucratori de pamentu — că ei, platescu, și de securu nu în mesura mai mica, pentruca spesele de lipsa pentru militia care trebuie sa apere țiera, se țina ordine buna pentru societatea omenesca, funcționarii etc. la toate regimel' supusii trebuie sa la plătesca séu pörte, ci ei trebuie dora se caute reulu acolo, ca pôte suntu aplicati la beutu, apoi neci nu aru fi destulu barbati de lucru, castigatori și cruciatori de ce castiga. La ast'a mi s'a respunsu, ca ei destulu lacra, nu suntu beutori fără cumpetu, și au venit eara acolo, ca e prea mare darea.

Eu din parte-mi mergu inapoi la catastrofa din 1848/9. Știu ca aceea a datu lovituri grele unoru Comune întregi și ici colea unoru familii singurate, a lasatu urme de trista aducere aminte pentru unii și pentru alții. — Seracia inse nu se datéza de acolo, ea a petrusu de mai multi ani și în acelea comune, cari nu au capetatu lovituri de biciulu revoluțiunei, și a căroru locuitori totusi în numărulu celu mai mare si-au vendutu pamenturile, suntu siliti a trai că lucratori de di, și afla omulu dintre ei că servitori — slogi — și inca în vinar-seriele jidaniloru.

Aiurea trebuie cautatu reulu séu vermele care råde pe incetu la redacinele plantelor pâna cauta sa se usce. Eu me voiu încercă a responde la întrebarea de mai sus după propri'a-mi esperienția.

Eliberarea fostiloru iobagi, urmata la 1848 ia aflatu pre ei din pruncia crescuti în brazd'a fostiloru domni, lucrău preste anulul întregu la domni, dara și pamenturile lor și alte celea pre sém'a lor. De școlă în sate nu eră vorba, nu investia a ceti și a serie, nu investiau nemic'a, pentru ca nu ii investia nimenea și nu aveau dela cine sa investie, pentru ca Domni de pamentu nu grigeau de alta decâtu de traiulu lor propriu; iobagii erau în tota privinția neesperti și fără de nuci unu îndreptariu în nimic'a.

După încetarea revoluțiunei 1849 începura jidani a intră în țiera și a se asiedia în comitate mai în fia-care satu unulu séu doi. Apoi mai multi nici nu trebuie la o comuna. O! ei suntu rafinati, șciau ei bine ca în acelea comune e de ei, unde omenii suntu nepricepuți, veneau cu unu rendu de haine rele, faceau cum faceau, coteau crijmaru de alte națiuni și luau ei crijmaritulu în arenda, căci lucrulu câmpului nu le place lor, și apoi în 3—4 ani cadea omulu plinu de mirare, vedindu-i îmbogățiti, dara și satenii se cunosceau scapatati și saraciti. Ei suntu indatinati a amagi pre poporul nepriceputu, care fără a-si prejudecă viitoriulu seu i-si vinde jidanulu bucat'a din gur'a copiiloru pentru beutura séu alte menunțisuri neprețioșe, ba acesti jidani se indatinéza a face mai multe inșiela-ciuni și misieli chiaru și cu muierele și pruncii conlocuitoriloru, primindu dela densele bucate fără șcirea barbatiloru din hambariu școse și de acesti din urma de pré câmpu și furate cu mesuri neînsemnate mesurandu și după placulu lor platindu-le. Dau beutura pe conto cându și cătu numai cere o-malu și apoi déca vedu ca s'au îmbetatu încatu-va scriu în conto inca odata pre atât'a, și cându a scrișu unu conto de 10—11 fl. v. a. provóca pre omu sa plătesca; dice omulu ca elu este d. e. cu 6 — séu 7 fl. numai detoriu se duce la judele procesualu (szolgabiro), unde face elu ce face — și szolgabireulu stringe pre omu de plătesce, apoi cându vine sa se plătesca contribuțiunea nu se pôte școte nici cu executiunea, și asiă remanu restanții de contribuțiune din ani în ani spre daun'a respectivulu contribuentu și a tesaurulu séu a statulu.

Dau mai incolo vinarșu pre conto și pâna 20—30 fl. v. a. intru adeveru, apoi punu în conto suma indoita, facu proba cu judi comunali dintre cari inca suntu omeni nepricepuți, beutori de vinarșu, și usioru coruptibili, și stringu pre detorasii la platitu. Déca nu pôte omulu plăti, este cursa pentru elu pregatita. Facu cu omulu contractu pentru detoria, nu punu inșă detori'a de beutura ci în bani gat'a imprumutati, punu terminu în contractu pentru platitu, și dice omulu cu gur'a ca lu mai ascépta și de nu va puté tocma la terminu plăti. Vine terminulu, atunci ceru banii cu cuventu ca si pe ei i stringu creditorii se plătesca, și de nu plătesce omulu lu da la judecatoria cu contractu în modu mai susu amintitu, facutu. Judecatori'a i școte curendu banii prin avocatulu, căci amu auditu din gur'a unui avocatulu ca judanii platescu bine, suntu galanti, apoi și dobandescu processele, pôte mai mesterindu și în alte tipuri, și folosindu-se de omeni cu influenția, dara patimasi.

Dau, cum disei mai susu, jidani vinarșu pe bucate de tota speci'a, și unii omeni suntu déjà asiă dedati la betia, cătu pâna la craciunu au remasu fără bucate în hambare, pe cându jidanulu are depositu de bucate primite pe beutura, vinde pe bani gat'a de acasa și la tergurile din orasiel' mai de aprópe chiaru și la aceia, cari le-a dusu pentru vinarșu, — séu unii le léga prunele pentru anulul venitoriu cu unu pretiu bagatelu și de nu se facu le plătesce iara cu bucate séu bani. În Feredeșu d. e. a fostu legatu unu omu în 1865. cucuruzulu din gradin'a lui din satu în locu de dône case se-patu de elu de 2 ori pentru detoria pe vinarșu, pe cându muierea și copiii rebdatu fôme. Unu omu din satulu acestu mi-a disu: ca pâna au fostu carcimari romani și unguri, omenii nu bea asiă tare, căci aceia nu dá pe bucate și a conto că acesti 2 ovrei și numai de cându suntu acesti carcimari au începutu a seraci omenii.

Nu potu trece aici cu vederea unu casu mie 1865 în cas'a și fienti'a de fatia a lui Kolosvári Danielu din Feredeșu enaratu de, înainte de aceea fostulu jude procesualu Berevoi György în Joajulu de josu, ca fiindu Dsea în o di la coleg'a seu Petru Demianu în Balsi'a, au venitu căti-va barbati și cate-va mueri din Rendeti acolo cu unu jidanu că carcimariu în această comuna de ei escortatu, și o au datu înainte ca potu adeveri totu cu juramentu, ca au vedutu pâna cându acelu evreu, că carcimariu, au spurcatu un'a sticla — glaje — mare cu vinarșu din care vindea vinarșu la omeni, au rugatu pe mentionatulu jude procesualu sa deé ordinu jidanulu că sa se departeze din satulu lor, căci omenii au auditu de intemplantarea acest'a spurcata, suntu iritati asupr'a lui și se pôte intemplantă o nenorocire. Evreulu apoi s'a și dusu din satu.

Nu sum eu condusu de ce-va antipatia cătra jidani, căci ei inca suntu omeni, și în mine nu e-siste și nici ca a existatu antipatia cătra unu omu de alta națiune fia elu crestinu, fie nebotezatu, déca e omu de omenia. Eu sum condusu de sentimente umane și convinsu ca facu inaltulu regimu prin descoperirea acestoru abusuri unu servitiu, șcindu ca intentiunea inaltu acelu'a este prosperarea poporulu, nu caderea lui în miseria prin îmbogățirea unu numeru de familii jidovesce, prin ce apoi se nasce indignatiune în poporu ca contribuțiunile îi seracesce.

Beuturile spiritușe ale carcimariiloru evrei suntu în asiă mare mesura daunóse, căci suntu mestecate cu vitriolu și totu felulu de materii pernicióse cătu cu incetulu slabescu stomachulu și duc pe omu prea de tempuriu în grópa. Eu aici în Orestia nascutu, amu cunoscutu poporul din satele foste iobagesce, dimpregiurulu Orestiei înainte de 1848 din venirea lor aici la tergu de șeptemăna și de țiera. Atunci vedea omu din satele iobagesce a cerculu Gioaju, Balsi'a etc. barbati și feciori corpolenti, ososi, robusti și cu fete sanetóse, asemenea muiere și fete nalte și frumósu crescute, frumóse și sanetóse în fatia, pe cându acumu vede omulu nescé barbati și feciori din satele acelea palidi, schimonositi și marsiavi, asemenea suntu muierele și fetele — și reulu acest'a se trage din beutu de beuturi spiritușe, nesametóse și daunóse stomachulu. Din acest'a vine și însuși inaltulu Regimu daun'a mare, căci nu este lucru necunoscutu, ca unu barbatu mersiavu și o muiere mersiava nu potu produce copii sanatosi, precum și unu graunțiu de sementia nu deplinu sanetósa, numai o planta subtire și slabutia produce, și cu feciori asiă mersiavi, asentati la militia este cu greu

de a învinge pe inamic în purtarea unei batalii, fiindcă cadu curendu jos și numai de strapatie.

(Va urmă.)

Trasurile unui planu preliminaru spre scopulu înființării de reuniuni pentru creșterea poporului.

I. Ființa și scopulu reuniunii.

Pentru înaintarea creșterii poporului aru fi să se întemeieze în fie-care comitată câte o reuniune s'eu asociatiune, și aru fi de doritu, că aceea să conste din membri de t'ote naționalitățile și confesiunile conlocuitoare, (ieră unde ac'est'a n'aru succede, după confesiuni *).

Scopulu asociatiunii e, de a înainta și a desvoltă pre teritoriulu comitatului creșterea poporului în t'ote direcțiunile. — Corespunditoriu chiamării ac'estei'a, i-si estinde activitatea sea asupra înștituțelor conservatoare de pruncii mici, asupra asiă numiteloru sc'ole populare s'eu elementare și asupra sc'olelor cetățienesci.

II. Organizațiunea reuniunii.

§ 1. P'ote să fie membru alu reuniunii ori-care fiu s'eu fia a patriei din ori-ce parte a țerei, care dorește a înainta creșterea poporului. — E de doritu, că asociatiunea să aiba câtu se p'ote mai multi membri.

§ 2. Asociatiunea s'eu reuniunea constă din membri spriginitori s'eu partinitori și din membri ordinari. — Spriginitori sunt, cari răspund în casa asociatiunii, pentru înaintarea scopurilor ac'estei'a — celu puțin unu florinu pre anu. Ieră membri ordinari sunt ac'ei'a, cari pre lângă răspunderea unei taxe celu puțin de 50 cruceri la anu, mai înaintăza înca și scopulu asociatiunii prin conlucrarea lor personală.

Invetatorii și profesorii, d'eca se facu membri ordinari, nu platescu nici o taxa.

§ 3. Reuniunea ține în fie-care patriu de anu adunare generală — sub conducerea unui presiedinte alesu celu puțin pre unu anu din sinulu seu. Inse se potu ține și adunări extraordinare, d'eca presiedintele aru află de necesariu, seu d'eca un'a a cincea parte din membri aru poști ac'est'a.

§ 4. Unde din caus'a estensiunii pre mari a comitatului s'aru află de lipsa, adunarea generală împarte comitatulu în cercuri și alege din sinulu seu câte o comisiune pentru fie-care cercu.

Afara de ac'est'a adunarea p'ote alege comisiuni constatătoare numai din membrii sei de genulu femeescu, cari cu deosebire în privința institute-lor de fetițe și pentru copiii mici potu dă mâna de ajutoriu asociatiunii.

§ 5. Comisiunea din cercu i-si împarte cerculu seu după cum va cere lips'a, în părți mai mici constatătoare d. e. de 3—4 comune. Ea emite în fie-care parte câte unulu s'eu mai multi membri din sinulu ei, cari cercetăza celu puțin odată într'o luna sc'olele și comunele unde înca nu s'aru află sc'ole, și referescă comisiunii cercuale despre esperiințele lor.

Totu ac'esta comisiune indeplinește t'ote alte afaceri ale reuniunii în sc'olele și comunele singuratică, (nemijlocitu s'eu mijlocitu prin membri emisi).

Înainte de adunarea generală comisiunea din cercu ține celu puțin o ședință, (înca se potu ține și mai de multe ori, d'eca presiedintele s'eu a trei'a parte din membri afla de lipsa.)

În ședințele ac'este se iau spre șciență reporturile s'eu propunerile membrilor emisi.

Și pre bas'a acestor'a se face reportu s'eu se asternu totu deodată și propuneri către adunarea generală despre înțregă starea lucrurilor școlastice în cercu.

§ 6. Reuniunea prin adunarea generală (s'eu prin presiedința sea p'ote întră în corespundența nemijlocită cu ministeriulu regescu de cultu și instrucțiune. Cu deosebire în șciență repede despre scaderile mai momentose, ce receru ajutoriu grabnic. Asemenea face reportu cu de amenuntulu congregatiunea generală s'eu adunarea mare, ce se va aminti în §-ulu urmatoriu, despre referințele creșterii poporului în comitată, despre defectele ei, despre cele ce aru fi bine să se facă în privința ac'est'a, precum și despre progresele ce d'ora s'au observatu.

§ 7. Fie-care reuniune pentru creșterea din

comitată alege în totu anulu unu anumitu numeru de reprezentanti pentru adunarea mare și universală.

§ 8. Ac'esta adunare universală, constatătoare din t'oti deputatii reuniunilor comitatense, convine și-si ține ședințele în fie-care anu odată în capitala țerei s'eu în altu ore-care locu alesu de ea însusi.

§ 9. Agendele principale ale ac'estei adunări mari și universale sunt următoarele:

1) Primesce spre șciență înșciențările speciale ale reuniunilor de prin comitate despre starea creșterii poporului, și din ac'este compune o aretare precisă și autentică despre starea de atunci a creșterii poporului din t'ota țieră.

2) Desbate propunerile făcute din partea reuniunilor comitatense s'eu singurateciloru membri, și preste totu se consulta despre caus'a creșterii poporului din țieră înțregă. Prin ac'este consultațiuni, debateri și înșcimbări de idei, se nisuesce a mijloci legamentu și unitate între direcțiunile și nișuțiile diverse și divergente, ce se manifestă din partea înșociriloru singuratică etc.

3) Subterne ministeriulu reg. de instrucțiune reportu despre t'ote referințele creșterii poporului, și d'eca afla de lipsa, face și propuneri.

§ 10. Fiindu că membrii din părțile mai îndepartate ale țerei se adună în congregatiunea universală numai odată în anu, și si atunci a buna s'ema numai pre câte-va zile, de aceea d'ara ca obiectele sa se pota subterne regulatu și curendu în ședinție, aru fi de doritu, că adunarea mare să aiba o presiedință permanentă, cu care reuniunile de prin comitate să pota comunică ori în ce tempu.

III. Afacerile s'eu agendele reun.

Afacerile reuniunii astfel constituite sunt următoarele:

§ 1. Înainte de t'ote aru trebui să compună o statistică câtu mai detaiata și autentică despre starea creșterii poporului în comitatulu concerninte (ieră prin congregatiunea mare, despre cea din țieră înțregă.)

Pre terenulu creșterii poporului nu putem face reforme mai radicale, cari să se estinda asupra țerei înțregi, până ce nu șcimă curatu, că ce avem s'eu cum stămu până acum'a? Până candu nu cunoscemu, că pre terenulu ac'est'a, unde, cu câtă și cu ce felu de putere materială și șpirituale putem dispune, până atunci nici aceea nu putem șci, că — câtu trebuie să mai suplinim, și unde trebuie să ajutămă mai curendu?

D'ara candu e vorb'a de compunerea ac'estei statistice, nu se întielege numai conscrierea numerulu copiiloru calificati de sc'ola și a celor în faptă cercetatori de sc'ole, — ce s'aru puté ajunge și fără de astfelu de asociatiuni, — ci e de lipsa a arată de amenuntulu, d. e. puterile de invetiamentu, salariulu docintiloru, venitul și averea sc'olei, calitatea averei, precum și de unde se trage ea, starea edificiulu școlastice, cum este sc'ola p'ovediuta cu mijloci de invetiamentu, s. a.

De altmintea pentru că să se p'ota castigă o ic'ona statistică credincioasă despre referințele creșterii poporului din țieră înțregă, e de lipsa că ministeriulu instrucțiunii publice se tramita către reuniunile din comitate c'ole de o potruva rubricate. Asociatiunile însă d'eca voru află de necesariu, potu să adauga și rubrică nouă din partea lor.

§ 2. A d'ou'a afaceri s'eu agenda mai înșemnată aru fi aceea, că reuniunea acolo, unde nu se află sc'ole de felu, să mijloc'escă — fie prin comuna, s'eu prin statu, s'eu în altu ori-care modu, înființarea de sc'ole.

Ací mai putemă aminti și lățirea institute-lor de peștrare pentru copiii mici și de sc'ole cetățienesci.

Institutele pentru copiii mici s'au întemeiatu și până acum mai numai prin asociatiuni. Apoi ac'este institute aduc pre lângă alte folose bine făcătoare și aceea, că p'egatescu bine pentru sc'olele cetățienesci, cari altmintrelea înu tempu cam șcirtu.

Aru fi înca detorință asociatiunii că prin c'atități și unde referințele locale concedu s'eu pretindu, se ajutore înființarea de sc'ole cetățienesci pre lângă sc'olele populare.

§ 3. Reuniunea prin comisarui ei se privegheze, d'eca copiii umbla regulatu la sc'ola? Se cerceze, că pruncii, cari nu umbla la sc'ole, din ce causă nu umbla? Din casu în casu se facă atenție pre dirigatoriile respective și se staruiescă la ele, că să manș pe t'oti copiii apti la sc'ola. — Unde însă copii nu potu cercetă sc'olele din cause

reale, d. e. din caus'a șeraciei, reuniunea se lucre a delatură pedecile, d'eca altcum nu, prin ajutoriulu seu. D'eca numerulu acelor'a, cari nu cercetăza sc'olele este înșemnată, și provocarea dirigatoriilor a remasu fara rezultat, atunci se facă aretare către ministeriulu de invetiamentu. În ac'estu punctu cu deosebire multu va puté ajutá conlucrarea asociatiunii.

§ 4. Prin emisii s'eu comisarii sei pentru cercetarea sc'olelor, reuniunea se caute a-si castigă — pre lângă cele aflate despre modulu invetiării și propuneri, și rezultatele invetiamentului, cu deosebire despre ceea cunoscintiă, d'eca sunt sc'olele p'ovediute bine cu cărți școlastice și cu alte instrumente, precum d. e. cu mape, globuri, table s. a. — Unde s'aru descoperi lips'a de ac'este, asociatiunea se nisuescă a mijloci ajutoriu, staruindu procurarea acelor'a la respectivă autoritate școlară. Eara unde șeraci'a sc'olei n'aru concedu ac'est'a se ajute s'eu însasi asociatiunea, s'eu se petitiuneze la ministeriulu de invetiamentu pentru mijlocele necesarie.

§ 5. Un'a dintre cele mai binefăcătoare fapte ale asociatiunii aru fi, că se adune pentru sc'ole și bibliotece cărți de cetitu pentru copii, din cari aru puté se ia copiii și a casa. Cu deosebire multu s'aru puté influență prin ac'est'a, că în poporu să se descepte poșt'a de cetitu.

Banii necesari spre scopulu ac'est'a s'aru puté luá s'eu din averea sc'olei, s'eu din colecte s'eu din cass'a asociatiunii.

§ 6. Peste totu aru fi chiamarea reuniunii a-fara de cele înșirate, a descoperi t'ote lipsele pe terenulu creșterii poporului, cautandu ale delatură prin puterea sea propria, s'eu d'eca ac'elea i întrecu puterile, a provocá în casu de lipsa și ajutoriulu ministerulu de instrucțiunea publică. — „Alb.“

Sabiiu, 23 Septembrie. Marti'a trecută s'au tinutu ședința lunară a comitetulu Asociatiunii tranne sub presidiulu Vice-presiedintelui. Cestiunea cea mai interesantă fu cea a foiei edande, carea pentruca să p'ota est s'a conclusu a i se compune mai antaiu programulu și a șepublică. — (Pentru liniscirea acelor ce facu imputări ac'estei foi ca nu voiesce a mai publică protocoalele ședințelor comitetulu, va fi de ajunsu să șpunem că Presidiulu celu nou a fostu dispusu, că să nu se publice nici o agenda de ale comitetulu Asoc. în alte foi, decātu numai în ceea-ce va șese dela Asociatiune, care dispusetiune comitetulu contragendu-o apoi între discutiunile sele o radica la conclusu.)

× Nasend u, 4 Octombren. Astadi petrecuramu la momentu osamintele bravulu nostru barbatu Vasiliu Nascu, invetatoriu normale și direttore la aministratiunea fondurilor școlare granitieresci din Nasendu, care se mută la cele eterne, după unu morbu veementu de 3 șeptemăni, în 2 Octombren 1867 la 9 ore șer'a, în etate de 51 ani. —

Repausatulu a fostu veduvu, premergendu-i soci'a amata Mari'a nascuta Gaina din Feldru în Septembren an. tr. rapita fiindu do cholera, — fără că să fia remasu de densii prunci.

Fericitul, pre lângă alte c'ualități frumose, întru care șta ospitalitatea casei sele mai pre susu, a fostu în chiamarea sea zelosa și deliginte, — adeveratulu discipulu alu nemuritorulu naționalistu mare, „Marianu“ — și în c'ualitatea sea de agentu la curtea și dicasteriele din Vien'a în caus'a proprietățiloru granitieresci a conlucratu multu și putericu pentru redobandirea parțiale a acelor'a. De aceea lu și urmara la momentu tristeti'a și doliulu generalu alu junimei și a poporulu din ac'estu Districtu, carele nu întardă ai dă ultim'a petrecere în unu numeru frumosu, chiaru și din comunitățile cele mai departate.

Fia-i d'ara țierân'a usi'ora, și memori'a eterna!

Principatele române unite.

Bucurasci, 25 Septembrie.

Vechiulu castelu de Hohenzollern, l'eganulu familiei regale și princiarie de Hohenzollern, a fostu șeversitu în reparatiunile sele în anul ac'est'a. La 3 Octombren înșaurarea ac'estui castelu s'a făcutu în presința Majestății Șele Regelui, Reginei, Principelui Regale alu Prussiei și membriloru familiei princiarie de Hohenzollern.

Cu ac'esta ocașiune Majestatea Șea Regele a adresatu Domnitoriulu Românii o depesia foarte gratioasă anunciandu-i totu de odată ca-i confera

*) Si unde nici ac'est'a după naționalități, R.

marele colan alu ordinei regale de Hohenzollern in memoria a acestei dile solemne.

Acésta decoratiune a fostu creata de repausatulu Rege Fridericu Vilhelm IV candu a venitu pentru prim'a óra in castelulu de Hohenzollern, spre aducerea aminte a cestiunei acestoru principate la corón'a Prussiei.

Domnitorulu are dejá crucea acestui ordinu.

M. Sea Domnitorulu, insotitu de D. ministru alu lucrárilor publice, a visitatu in Sambat'a trecuta, la Comana lucrările de terasmente ale drumulu de feru. Domnitorulu a dejunatu la monastirea Comana. Dupa dejunu, d. Cogalniceanu a rendasiulu Comanei, care venise se intempine pe M. Sea la manastire, s'a pusu la dispusetiunea In. Sele, spre a-i aretá Coman'a in amenuntele sele. Astfelu a fostu lesne M. Sea de a visita, in cateva óre, puncturile cele mai insemnate ale Comanei, lucrările de terasmente si trasur'a drumulu de feru de pe acésta proprietate, precum si câmpulu de batalia dintre Romani si Turci, in pomenirea cărei'a Sierbanu Cantacuzinu a ziditu manastirea Coman'a.

M. Sea, care plecase dela Cotroceni la 8 1/2 óre dimineti'a, s'a intorsu sér'a la aceasi óra, trecendu prin comunele Vidr'a, Gradistea si Sinteseji. „Mon.“

Corpurile legiuitóre suntu convocate in sesiune extraordinaria pentru diu'a de 25 Octobree viitoriu.

Varietáti.

Advocattalu. In dilele aceste au depusu juramentulu de advocatura D. Dr. Demetriu Racuciu si D. N. Stravoiu, despre carele din urma audimu ca are de cugetu a se asiedia in Brasiovu.

Mai nainte cu vre-o cate-va septemáni facú esamenulu de advocatura Dlu asessoru districtualu Ios. Puscariu Toti facura esamenele la tribunalulu superioru din Sabiu.

Universitatea natiunala sasésca din Sabiu se va aduná, dupa ce s'au inlaturatu pedecile ce i se opusera anulu trecut, pre 11 Novembre a. c. Spre inlaturarea ori-cároru indoieli despre legalitatea constituirii acestei adunári a universitátei, se voru face alegeri noue, dupa acurata observare; a modalitáților de alegere, ce suntu inca in vigóre (punctele regulative din temporile cele bune ale privilegieloru).

Despre caletoria Comissarulu i reg. estragemu din o coresp. dela Abrudu la „Gaz. Tr.“ urmatórele:

Astadi la amedi Escelenti'a Sea comissarulu r. Em. P e c h y, conomitatu de numerosi abruden, bucianeni si rosieni, sosi la D e t u n a t ' a, unde parochulu (gr. cat.) I. Ciura lu primi ca ouventarea urmatóre in limb'a romána:

Escelenti'a!

Poporulu de aici, condusu de omagial'a supunere si respectu cátra aceia, cari representa pré inalt'a persóna a Majestatei Imperatesci vine a ve bineventá prin mene.

Deci ve gratulámu fericit'a venire in Muntii apuseni, cáci ne aflámu fortunati a salutá pre Ese. Vóstra sanetósá in mijloculu nostru.

Escelenti'a! Romanii din acesti munti cá si din provincia de multu insetéza de egal'a indreptatire cu privire la natiunalitatea, limb'a si confesiunile lor;— ei dorescu usurare de greutátile, dorerile si suferintiele trecutulu si ale presintelui, prin urmare ei se simtiescu indreplatiti a acceptá cu staruintia: cá frumósele promissiiun facute in atare privintia de cáta cei ce conducu na'a regimulu si croescu sortile popóreloru, sa se intruzeze.

Dreptu—aceea mi iau voia a rugá pre Escel. Vóstra cá comissarulu regescu: sa ve indurati a elucrá la locurile concernente egal'a indreptatire si usurare conformu acelu nobilu euventu, ce Escelenti'a Vóstra l'ati rostitu odimórá: cumca „veti implini dorintiele romaniloru, in cátu ve voru remané multiamitori“,— si intr'adeveru romanii presté totu pentru atare generositate— ve voru fi pururea multiamitori,— densú ve voru binecuventá stralucitulu nume in eternu, radicandu-ve in anemele loru monumente de multiamita mai duraveru decátu bronzulu.

In fine: recomandandu-ne buneloru simtieminte de patronu, ve postimu din profundulu animeloru nóstre: cá provedinti'a cea préinalta pre Escelenti'a

Vóstra la multi ani cu indestulare sa ve tráiesca!

La care Escelenti'a Sea respunde magiaresece cam asiá: Multumescu munteniloru pentra bun'a primire, si i asecurazu: cumca dorintiele tuturoru conciviloru de sub regimulu magiaru fara osebire de natiunalitate si religione li se voru implini, numai densú se aiba incredere in regimu;— deci provocu si pre romanii munteni la atare incredere si la concuclerare cu puteri unite la cladirea noului edificiu constitutionalu cu atátu mai vertosu, cu cátu ea ambele patrie a ctu unite fiindu— i chiama la atare concuclerare.— Se tráiesca munteni!

Angerulu pacei— incheia coresp.— pre Escelenti'a Sea sa-lu conduca pretutindenea se si o— ajute: cá important'a missiune— se si o póta implini spre multiamirea tuturoru natiunalitáților!—

A. T.

Unu pictorulu románulu espusetiunea de bele arte in Rom'a. Diuarulu „Eptacordo“ ce se publica la Rom'a si se ocupa specialminte de bele arte cu o desteritate si seriositate ce ia asecuratu nume bunu si stima la barbatii de ramulu numitu, in nr. 26 face unu raportu despre espusetiunea de bele arte din Rom'a pronuoiandu-se generalminte iera a nume graiesce numai despre opurile cele mai escelente. Acestu jurnalulu au aflatu cu cale a se ocupa anume de opurile espuse de pictorulu románulu Nicolae Popescu Cuvintele lui „Eptacordo“ suntu acestea: „Tinerulu Nicolae Popescu románulu din Banatu in Ungari'a si-a propusu in capu a ne face sa meditamú cu seriositate asupr'a cestiunei pauperismulu, importanta pretutindenea, prea importanta in Rom'a, oferindu priviriloru nóstre o figura cá jumetate din naturala, infatisiandu pre unu seracu, betránu de etate, trentiosu de vestminte, si in momentul de a-si intinde pelari'a cátra trecatori cá sa lase a-i cadé in ea putintic'a caritate de unu obolu. Si in adeveru ia reesitu intentiunea sea, de óre-ce nu e nimenia care sa nu se oprésca a admirá acésta icona, si admirandu-o sa nu-si reculéga ideile sele asupr'a acestei duraróse cestiuni a omulu ce se umillesce inaintea altui omu pentra simpl'a causa ca-i lipsescu banii! Afara de seraculu, elu a espusu inca patru icóne fórte frumóse in oleu, cari descoperu in elu unu pictorulu valorosu.“ Onóre pictorulu nostru care a seceratu esemenea laude acolo unde rivalisara maestrii betráni! „Ab.“

Observatiuni meteorologice din 27 Septembrie in Romani'a: Némtiu:— Zapada sér'a, plóie rece. Focsiani:— Plóie, ninsóre, si viforu plus 2 1/2—2 1/2 grade. Piatr'a:— Plus 4 R. grade, plóie cu zapada. Iasi:— Plus 12 grade R., plóie, zapada, ventu. T. Frumosu:— Plus 10 gr. R. Botosiani:— Plus 9 gr. R. plóie, ninsóre. Mihaileni:— Plus 9 gr. R. ninsóre. Dorohoiu:— Plus 8 gr. R. ninsóre. Tirgovistea:— Plus 9 gr. r. plóie, zapada. T. Ocn'a:— Tempu posomoritu, ninsóre, frigu mare. Mizil:— A ploatu, recóre, ventu dela Nordu. Rámniculu Seratu:— A ploatu tóta nóptea cu fulgi de zapada. Falticeni:— Plus 11 gr. r. plóie cu zapada, ventu.

28 Septembrie. Tirgovistea:— Plus 8 gr. zapada multa. Pitesci:— Plus 3 gr. r. furtuna cu zapada. Câmpu-Lungu:— Plus 4 gr recéla, tóta diu'a ninsóre. Gorjiu:— Plóie, ventu rece, mazarica. Ter-gulu Ocn'a:— Ninsóre, frigu fara ventu. Bráil'a:— Plóie rece, ventu, ninsóre, frigu. Focsiani:— Plus 3 gr. r. ninsóre mare viforu. Mizil:— Frigu tóta diu'a, ventu dela Nordu. Buzeu:— Frigu 6 grad. plóie rece, zapada, ventu dela Nordu. Reni:— Plóie, piatra, frigu simtitoriu. Roman:— Zapada 8 gr. plus. Falticeni:— 5 gr. plus, zapada plóie. Piatr'a:— Plus 2 grade, ninsóre. Neamtii:— Tempulu rece, zapada partiala. Câmpiu'a:— Plus 3 gr. plóie, zapada. Bucuresci: ninsóre.

Concursu.

Devenindu vacante dóue stipendie de cáte 50 fl. v. a. din fundatiunea „Franciscu Iosefinu“, pentra ascultatori de drepturi la academiele din patria, se deschide prin acésta concursu pána esclusivu 15 Octobree cal. vechiu 1867.

Aspiratorii la aceste stipendie sa-si substérna in terminulu prefihu la Efori'a subsemnata: a) atestatu de botezu, b) atestatu, respective tóte atestatele de studie din anulu scolasticu precedentu, si c) atestatu autenticatu de paupertate.

Sabiu 25 Septembrie c. v. 1867.

Efori'a Archidiecesei
gr. res. din Transilvani'a.

24—2

Nr. 25—1 **Concursu**

Pentru intregirea statiunei vacante de invetiatoriu in comunitatea gr. or. Ohabiti'a, ce e ingremiata maritulu comitatu alu Carasiulu si Prototroposbiteratulu gr. res. alu Caransebesiulu, se escrie prin acésta concursu.

Cu acésta statiune suntu impreunate urmatórele emolumente anuale:

a) in bani gat'a: 42 fl. v. a.

b) in naturale: 20 meti de cucuruzu in bóbe; 50 punti de lardu; 50 punti de sare; 10 punti lumini si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acestu postu de invetiatoriu voru avé a indiestrá petitiunile loru concursuale, timbrate dupa cuviintia, cu estrasulu de botezu, cu atestatu despre absolvarea cu sporiu bunu a cursulu pedogogicu in institutulu preparandialu din Aradu, apoi despre serviciulu de pána acum si purtarea loru morale si politica, si astfelu indiestrate le voru substerne Venerabilulu Consistoriu dreptu maritoriu alu diecesei Caransebesiulu pána in 1/13 Novembre 1867.

Caransebesiu 21 Septembrie 1867.

Consistoriulu diecesei Caransebesiulu.

Nr. 22—3 **Concursu.**

Spre ocuparea postulu invetiatorescu din Siborsin, inzestratu cu emolumentele anuale: 210 fl. 9 cubule de gráu, 9 cubule de cucuruzu, 3 mesuri de mádiare, 18 centenarii de fenu, 12 orgii lemne de focu si cortelu liberu; se deschide concursu pána in 4 septemáni inchisive dupa intáia publicare esita in acésta foia.

Concurentii la acestu postu se avisédia a transpune subscrisului, recoursele sele instruate cu documentele prescise si adresate cátra Venerabilulu Consistoriu diecesanu gr. or. Aradanu.

Semnatu in Totu-Varadi'a, in 12 Sept. 1867.

Iosifu Belesiu

Prot. si insp. distr. de scóle.

ad Nr. 164—1867.

Nr. 23—1 **Edictu.**

Stanca Ioann Porumbulu din Feldiór'a, care cu necredintia parasit pre legiuitulu ei barbatu Ieremi'a Aftinu, fara cá sa se scio loculu petreceri ei, se provóca prin acésta, cá in restempu de unu anu de dile dela datulu de fatia, sa se presentedie inaintea subsemnatulu foru protopopescu, cáci la din contra procesulu matrimoniale asupr'a-i pornitu, se va decide si in absentia densei, amesuratu SS. Canóne ale bisericiei nóstre dreptu credincióse.

Forulu protopopescu gr. or. alu Tractulu Brasiovilu alu II.

Brasiovu in 24 Septembrie.

Ioann Petricu,

Protopopu.

Subscris'a directiune aduce la cunoscinti'a on. publicu, ca

Calendarulu pe anulu 1868

care in tipografi'a archidiecezana a esitu de subtipariu se póte capeté cá si in anii trecuti— brosiuratu cu 22 xr., ear in cruda cu 20 xr. v. a.

Pre lánge cele indatinate astronomice etc. se afla in resp. Calendaru: a) Siematismulu bisericiei gr. or. din Tranni'a Ungari'a si Banatu, b) Indegetári folositóre din agronomia (lucrarea pamentulni) arataandu-se metodulu celu mai practicu si rationalu dupa care este de a se lucrá pamentulu cu folosu, c) Anecdote, poesii m. d. Sabiu 27 Sept. 1867.

Directiunea tipogr. archid.

Burs'a de Vienn'a.

Din 30 Sept. (12 Oct.) 1867.

Metalicele 5%	55 55 Act. de creditu	173 60
Imprumut. nat. 5%	64 50 Argintulu	122 50
Actiile de banca	674	Gabinulu 5 96